

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Quid nomine liberi arbitrij intelligendum sit. disput. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

potentis vitaliter emanantem, neque posse potentias illas, suppositumve, ab actibus appetendi aut intelligendi denominari, nisi ab eisdem potentis efficienter emanent. Quare error hic non solum cum fide Catholica, quatenus per eum Lutherus meritum molitur auferre ab operibus nostris gratia diuina adiutis, sed etiam cum lumine naturali, veraque philosophia pugnat. Adiecit verò Lutherus, voluntatem nihilominus nostram, quatenus vltimus imperat quoad executionem ipsam bonum opus externum, dici cooperari, actiuitatemque in eodem efficiendo habere. Docebat deinde, liberum arbitrium post peccatum, seu ante gratiam, rem esse de solo titulo, qua de re damnatus à Leone 10. Pontifice Maximo ita respondit. *Male dixi, quod liberum arbitrium ante gratiam sit de solo titulo, sed simpliciter debui dicere, liberum arbitrium esse signum in rebus, seu titulum sine re: quia nulli est in manu sua iniquitatem cogitare vel mali, vel boni, sed omnia (vbi vult esse) articulus Constantia damnatus rectè docet) de necessitate absoluta eueniunt, quod & Poëta voluit, quando dixit, Cetera constant omnia lege.* Eo denique demerita peruenit, vt diceret, liberum arbitrium nullum dominium habere in suos actus, malaque opera & peccata non minus esse à Deo, quam bona opera: qua in re stultitiam, atque impietatem Manichæorum planè superauit, qui peccata ipsa Deo tribuere minime sunt ausi. Mirandum quoque valde est, quod errorem suum non minus impium, quam stultum, alicui hominum persuadere potuerit. Lege, si placet, inter alios Ruardum in articulo de libero arbitrio, vbi verba Lutheri afferit, & Roffensem in articulo 36. Lutheri.

Philippus Melancthon, sequutus primùm eundem Lutheri errorem, sùtque præceptoris mentem magis explicans, asseruit, omnia opera nostra, siue sint indifferentia, vt comedere & bibere: siue bona, vt vocatio aut conuersio Pauli: siue mala, vt adulterium Dauidis: esse opera propria Dei qui ea omnia, non permissiue, sed potenter efficit in nobis, ita vt non minus proprium opus Dei sit proditio ludæ quam vocatio Pauli. Postea verò turpitudinem sui erroris erubescens, intuensque, innumera, quæ ex eo sequebantur, absurda, atque Catholicorum tractatibus, potissimum Ioanni Cocleai de libero arbitrio, conuictus suum, Lutherique reiecit errorem, affirmans libertatem arbitrij, dumque, non esse causam peccati, sed potius ipsum liberum hominis arbitrium, &c. Lege Ruardum vbi supra, qui hæc omnia late profequitur, simulque asserit, principes & ciuitates Protestantas libertatem arbitrij admisisse.

Caluinus in errore persistit Lutheri, confiterique Philosophos contrarium docere, atque etiam Patres. Verùm eo consilio Patres id fecisse ait, ne Philosophis cachinnos mouerent, si aduersus tam receptam inter eos opinionem contrariam vellent docere. Sed quam frivole & ineptè id dictum sit, quis non videt: Vnum tamen Augustinum excipit, quem falsò & impudenter contendit patronum esse sui erroris. Hæc de erroribus ad hæc vsque nostra tempora circa Dei præscientiam, nostrum liberum arbitrium, ac rerum contingentiam.

DISPUTATIO II.

Quid nomine liberi arbitrij intelligendum sit.

Ante omnia constituendum est, quid nomine liberi arbitrij intelligatur. Libertas duobus

A modis sumi potest. Vno, vt dicitur à verbo, *libero*, opponiturque seruituti: quo pacto dicitur, 2. ad Corinthios capite tertio. *Vbi spiritus Domini, ibi libertas.* Ad Romanos capite sexto. *Cum serui essetis peccati, liberi facti estis iustitie.* Et ad Romanos capite octauo. *Quia & ipsa creatura liberabitur à seruitute corruptionis, in libertatem glorie filiorum Dei.* De libertate ita sumpta non est nobis hoc loco sermo.

Altero modo sumitur, vt dicitur, à verbo, *liber*, quo pacto adhuc dupliciter vsurpari solet. In primis enim sumi potest, vt opponitur coactioni, quo pacto, quod sponte fit, siue fiat naturali necessitate, siue non, dicitur liberè fieri. Hoc modo concedimus, Patrem in diuinis liberè, hoc est, non coactè, sed sponte generare filium, tamen si necessariò necessitate naturali is à Patre generetur. Libertas hoc modo sumpta non est satis, vt quis liberum dicatur habere arbitrium, quicquid dicant Lutherani, qui ea sola ratione nobis liberum arbitrium esse vident, quòd sponte actiones humanas operemur. Verùm hac ratione non solum in pueris & amentibus, sed etiam in belluis concedendus esset vsus liberi arbitrij: eum ipsæ quoque sponte operentur.

C Alio verò modo accipi potest, vt opponitur necessitati: quo pacto illud agens liberum dicitur, quo opus omnibus requisitis ad agendum, potest agere, & non agere, aut ita agere vnum, vt contrarium etiam agere possit. Atque ab hac libertate facultas, qua tale agens potest ita operari, dicitur libera. Quoniam verò non ita operatur nisi præuio arbitrio, iudicioque rationis, inde est, quòd quatenus ita præexigit iudicium rationis liberum appellatur arbitrium. Quòd fit, vt liberum arbitrium (si alicubi concedendum sit) non sit aliud, quam voluntas, in qua formaliter sit libertas explicata, præuio iudicio rationis. Agens liberum in hac significatione distinguitur contra agens naturale, in cuius potestate non est, agere, & non agere, sed positus omnibus requisitis ad agendum, necessariò agit, & ita agit vnum, vt non possit contrarium efficere.

E Quo loco duo animaduertenda sunt. Primum est pueros & amentes non solum operari sponte, sed etiam multa efficere liberè, ita vt in ipsorum potestate sit ea efficere, vel non efficere, aut etiam efficere contraria, vt cum Victoria diximus prima secunda, questione prima, articulo primo. Verùm ea ex eo, neque ad culpam, neque ad meritum eis imputantur, quòd non discernant ratione inter bonum & malum morale, quantum satis est ad culpam aut meritum, Quare licet aliquem vsum habeant liberi arbitrij, non tamen habent eum, qui ad culpam ac meritum est necessarius. Atque hic vsus est, quem vt iura decernunt, pueri vt plurimum septimo ætatis sue anno completo habere dicuntur.

F Secundum est, voluntatè non omnes suos actus posse non elicere. Etenim voluntas eius qui Deum intuetur in patria, non potest Deum non diligere. Sæpè etiam, dum sumus in via, surrepunt actus, quos voluntas non valuit impedire. Atque hinc est, vt voluntas non comparatione quorumcumque suorum actuum sortiatur rationem liberi arbitrij, sed comparatione eorum tantum, quos potest non elicere, in quo libertas quo ad exercitium actus cernitur. Quòd si simul possit elicere indifferentè, vel hunc, vel contrarium actum, cernitur etiam libertas quo ad speciem actus, vt vocant, quæ plenè & perfectè libertatis ratione habet.

Libertatem arbitrium qua libet in nobis esse velint Lutherani.

Libertatem arbitrium quid

Agens liberum, & agens naturale quid.

Pueri & amentes aliquos efficiunt liberi. Voluntas non comparatione suorum actuum est libera.

Libertas quo ad exercitium, & quo ad speciem actus quid.